

DOBOZY Gyöngyi**Az átlagos tanulmányi eredménytől felfelé és lefelé eltérő képességű 12. évfolyamos közgazdasági szakmacsoportos tanulók hétköznapijai, és az általuk teljesített verseny-, érettségi-, és továbbtanulási eredmények bemutatása****Bevezetés**

Az 1995/96-os tanév óta tanítok közgazdász tanárként, ebből az első öt tanévet csak felnőttoktatásban, a további 16 évet a mai napig is – a felnőttoktatás mellett- közgazdasági szakközépiskola/szakgimnázium érettségi előtti képzésében, és érettségi utáni OKJ-s szakképzésében. A munkámat a mai napig is nagyon szeretem, mivel alapvetően „a diákokat” szeretem. Ezért tartom fontosnak, hogy minden tanulóból ki kell hozni a maximumot, vagyis segíteni kell neki a tehetség kibontakoztatásában, vagy a tanulási nehézségeinek a megoldásában. Ezen munkám eredményeképp tudtam elkészíteni egy évvel ezelőtt az Opus et Educatio 2. évfolyam 3. számában megjelent - „A diákok mindennapjai, a tanulói munkaterhek vizsgálata az érettségi előtti és utáni 2-2 évfolyamon” című publikációm, amely az alábbi linken érhető el: <http://opuseteducatio.hu/index.php/opusHU/article/view/60/83>. Itt első lépésként megvizsgáltam a diákok mindennapjait 455 diák bevonásával, 4 régió 6 városában - főleg szakközépiskolásoknál a tanulói munkaterheket 4 évfolyam (érettségi előtti és utáni 2-2 évfolyamon) diákjainak a hétköznapijaiban.

Jelenlegi tanulmányom a fenti téma folytatása, mélyebb kutatása a „diákmunkaidő” területén, mégpedig a 12. évfolyamon belül az átlagos tanulmányi eredménytől felfelé és lefelé eltérő képességű közgazdasági szakmacsoportos tanulók esetében. Ezen belül általuk az iskolában és az iskolán kívül a tanulásra fordított időt hétköznapi, hétvégeken, tanórákon valamint tanórán kívül elemzem. Ezután megvizsgálom, hogy ezzel a tanulásra fordított idővel hogyan teljesítettek az országos versenyeken, a tanév végén a közép- és emelt szintű érettségi vizsgákon, és azt, hogy az elért eredményekkel milyen oktatási intézményekben tudták felsőfokú tanulmányaikat folytatni. Az eredmény meglepően megdöbbentő, hogy mennyi tanulást, lemondást, kitartást vár el az élet már 18-19 évesen az átlagtól felfelé eltérő képességű diákoktól, akik meg szeretnék valósítani az álmaikat, vágyaikat. De az átlagtól lefelé eltérő képességű tanulók esetében is elgondolkodtató a kutatásom eredménye.

A kutatásom körülményeinek rövid bemutatása

A kutatásom céljai, hogy egyrészt megismerjem a 12 évfolyamon a közgazdasági szakmacsoportos osztályok tanulóival kapcsolatos tevékenységeit átlagosan, valamint kiemeljem az évfolyamon az átlagostól eltérő képességű tanulók tanulmányi eredményeit, és bemutassam a következményeit a tanulók év végi számonkérésére és a jövőjére vonatkozóan.

A kutatásom módszere a kérdőív. Kettő kérdőív közül az elsőt még 2013/2014. tanév II. félévében a 12. évfolyamon, Kecskeméten 51 tanuló (2 osztály) töltötte ki, akik a közgazdasági szakmacsoportban tanultak, és ebben a tanévben is tettek sikeres érettségi vizsgát. A kérdőívet elektronikusan készítettem el a Google Drive segítségével, és elektronikusan is töltötték ki a megkérdezettek.

A feldolgozott kérdőívek, és a tanítási tapasztalatom alapján –mindkét osztályt tanítottam min. heti 5 órában, egy részüket további 2 +2 órában -, megismertem a diákokat. Tudom azt, hogy mikor, hol, kinek, milyen módszerrel kell segíteni ahhoz, hogy a tanuló az osztály tanulmányi átlagát elérje, vagy kiemelkedjen az osztályból, és országosan elismert eredményt tudjon teljesíteni. A feldolgozás eredményeként bemutatom az átlagostól felfelé és lefelé eltérő képességű diákoknál a teljesített kimenetet az iskolában, ami az érettségi vizsgákban nyilvánult meg.

A második kérdőívben - ami már egy követő vizsgálat -, melyet 2015. március 7-én (2014/2015. tanév) töltöttek ki azok a diákok – összesen 8 fő -, akik a fenti évfolyamon tanultak az előző tanévben, és az átlagos képességű tanulóktól lefelé vagy felfelé tértek el tanulmányaik alapján. Közülük 4 fő volt SZÉTV (Szakmacsoportos szakmai előkészítő érettségi tanulmányi verseny) versenyző és országosan 11-16 helyen végeztek, valamint további 4 fő, akiknek valamilyen típusú felmentése volt a középiskolai tanulmányai során Nevelési Tanácsadó szakvéleménye alapján.

Ez utóbbi kérdőívemben azt vizsgálom, hogy az elért vizsgaeredmények mire lettek elegendőek, és hogyan tudják megállni a helyüket az érettségi utáni képzésekben, legyen az OKJ-s szakképzés, vagy felsőoktatási intézmény. Így kronológiában megjelenik ugyanakkor a csoportból kiemelt tanulók fejlődésének vizsgálata.

A kérdőívet kitöltő 12. évfolyamos diákok közgazdasági szakmacsoportba tartoznak, a 12. a, és a 12. bc osztályokban tanulnak. A fenti adatok alapján az érettségi előtti képzésben (9-12. évfolyam) a kérdőívet kitöltők aránya 11 %.

A közgazdasági szakmacsoportos oktatásban a 12. a osztályban nincs olyan tanuló, aki tanulási nehézséggel küzdene, a 12. bc osztályban viszont 4 fő. Közülük 2 tanuló úgy érkezett

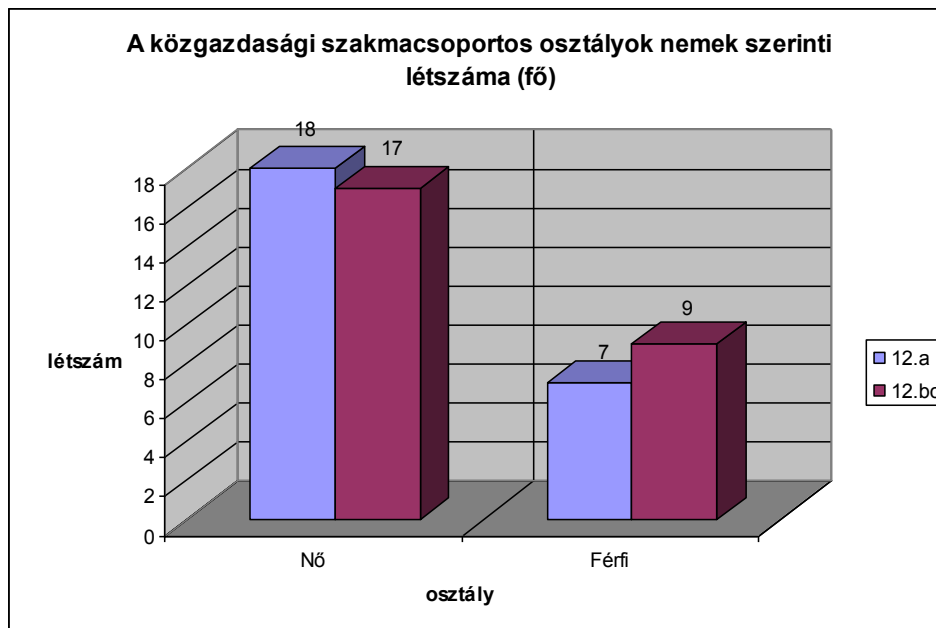
az iskolánkba, hogy számukra a Nevelési Tanácsadó már az általános iskolai tanulmányok alatt (1999-ben) hozott határozatában állapította meg a tanulási nehézséget, míg a másik két tanuló esetében itt a szakközépiskolai oktatás során derült ez ki 2011-ben, és 2012-ben. Az osztályon belül így a tanulási nehézséggel küzdők aránya 15 %, ami nagyon magas részarány, és ha csoportbontásban tanulnak, akkor 2 – 2 fő van mindkét csoportban.

Főleg nagyon magas a tanulási nehézségekkel küzdők aránya, ha azt nézem, hogy egyéneként más és más differenciált foglalkozásra jogosultak a tanulók, amik az alábbiak lehetnek:

- lassúbb haladási tempó,
- laptop használata,
- szóbeli számonkérés előnyben részesítése az egyik tanulónál,
- írásbeli előnyben részesítése a másik tanulónál,
- méltányosság,
- a tanórán lehetőség szerint differenciált foglalkozás,
- felmentés a helyesírás tantárgyrész értékelése alól,
- valamint teljes tantárgyi felmentés az idegen nyelv értékelése alól.

Ilyen esetekben az osztályban illetve a csoportokban oktató szaktanároknak nagyon nehéz dolguk van, amikor egy osztályfrontos óra tartásánál minimum „csak” öt féleképpen kell a tananyag tartalmának átadásánál figyelnie, nem beszélve a többi szempontokról is.

A 12. a osztály létszáma 25 fő, a 12. bc osztály létszáma 26 fő. A nemek szerinti létszámot az 1. számú diagramban mutatom be. A női nem mindkét osztályban túlsúlyban van, az „a” osztályban 72 %, míg a „b” osztályban 65 %-ot tesz ki. Az erősebbik nem a „bc” osztályban képviselteti magát jobban, ami 9 főt (35 % -ot) jelent, az „a” osztályban csak 7 fő fiú jár, ami 28 %-a az osztály létszámának.

1. számú diagram

A közgazdasági szakmacsoportos osztályok nemek szerinti létszáma (fő)

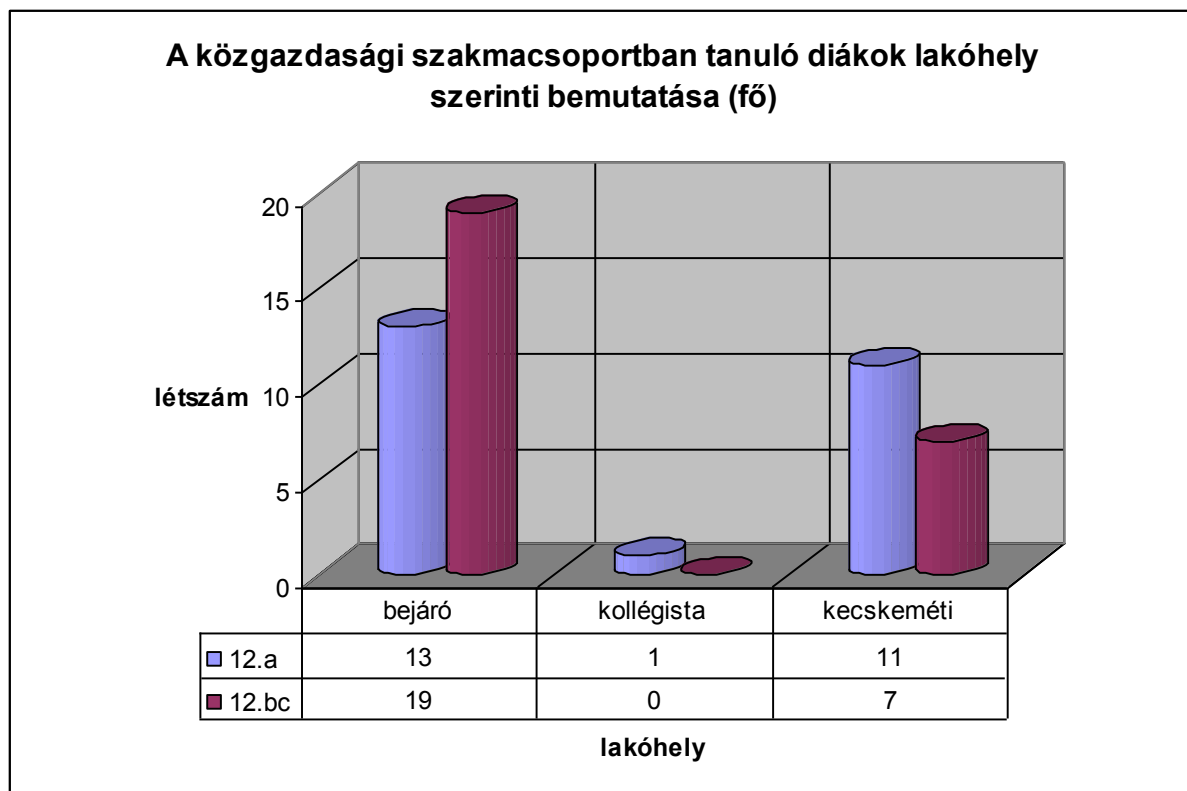
forrás: saját szerkesztés a kérdőív feldolgozása alapján

A tanulók megismerése –véleményem szerint – fontos feladata egy szaktanárnak. Ehhez a folyamathoz tartozik az is, hogy tudja, hogy a diák honnan jár be naponta az iskolába, mert ez nagyban befolyásolhatja a tanulmányi eredményeit is.

A 12. évfolyamra járó közgazdasági szakmacsoportos tanulók lakóhely szerinti bemutatását a 2. számú diagramban ábrázoltam, ahol a 12. bc osztályban nagyságrenddel több a bejáró diák (73 %), mint a 12. a osztályban (52 %). Ez több mindenre hatással van:

- az utazásra fordított idő elég sokat vesz el a tanulásra fordított időből, de
- a vidéki tanulók magatartása sokkal jobb, szorgalma sokkal nagyobb általában, ami jó hatással lehet a tanulmányi eredményekre.

A bejáró tanulókon belül tovább vizsgáltam az utazásra fordított időt, ahol kiderült, hogy a 12. bc osztályban több mint a fele a bejáró (58 %), és 30-60 perc között utazik naponta ahhoz, hogy beérjen az oktatási intézménybe, és ugyanennyit hazafelé is. Míg a 12. a osztályban ez az arány csak 28 %-ot tesz ki. A többi tanuló maximum 30 perc alatt beér az iskolába.

2. számú diagram

A közgazdasági szakmacsoportban tanuló diákok lakóhely szerinti bemutatása (fő)

forrás: saját szerkesztés a kérdőív feldolgozása alapján

Az iskola keretei között a tanulásra fordított idő mérésének értékelése tanulási tevékenységenként

Az iskola keretei között a tanulásra fordított idő mérésével tanulási tevékenységenként a kidolgozott mérési tartományok értékelésénél megnyugtató választ kaptam. Az iskola falain belül a napi rendes tanítási órákon kívüli időszakban folytatott időintervallumot kell érteni, ahol a tanulók foglalkozhatnak:

- emeltszintű oktatással,
- szakkörrel,
- korrepetálással, de egyik sem kötelező a számukra, szabadon dönthetnek a választásról.

A napi rendes tanítási órákon kívül az emeltszintű oktatás a legfontosabb az érettségi előtti két évben annak, aki emelt szinten tervez érettségi vizsgát tenni. Erre az iskolánkban tantárgyanként és hetenként kettő-kettő órára van lehetőség.

3.számú diagram

Az emelt szintű oktatásra járók aránya a közgazdasági szakmacsoportban (%)

forrás: saját szerkesztés a kérdőív feldolgozása alapján

Érdekes - valószínűleg a véletlennek köszönhető-, hogy mindkét osztályban a tanulók 88 %-a jár valamilyen tantárgyból emeltszintű oktatásra, és a 12 % -a nem. Ezt a 3. számú diagramban szemléltetem.

Viszont nagy eltérés mutatkozik a két osztályban, hogy hetente hány órát töltenek az emeltszintű oktatásokon, melyet az 1. számú táblázatban összesítettem.

1. számú táblázat

Az emelt szintű oktatáson töltött heti órák száma a 12. évfolyamon (fő)

Megnevezés	Heti 3-4 óra	Heti 2 óra	ÖSSZESEN	
			Létszám (fő)	Megoszlás (%)*
12.a	13	9	22	88
12.bc	4	19	23	88

*megjegyzés: a %-os eredmény az osztály létszámához került megállapításra

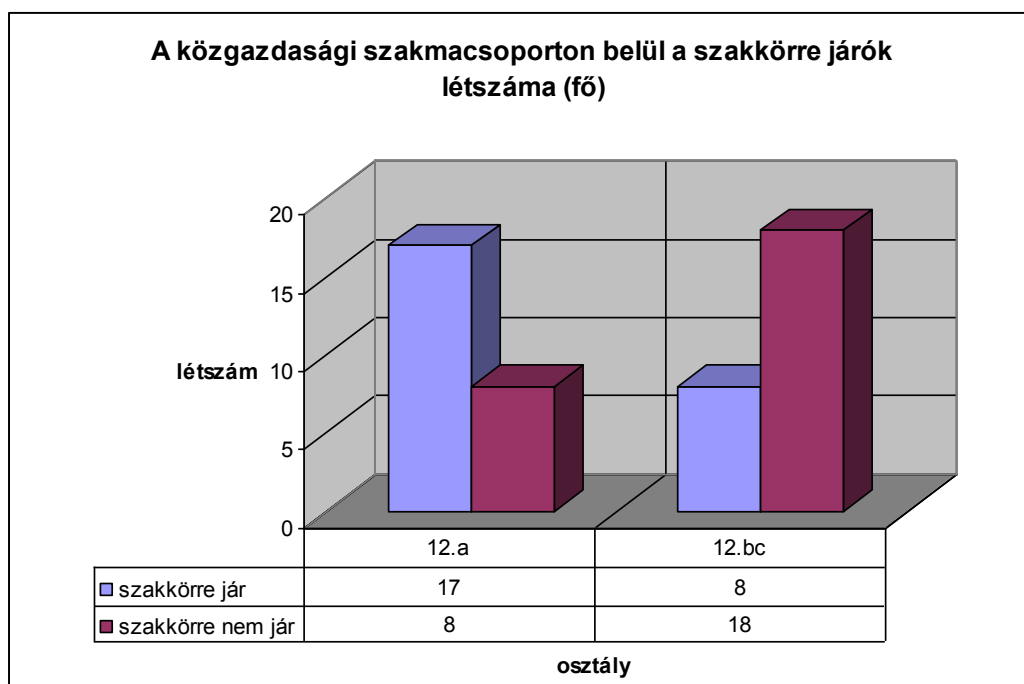
forrás: saját szerkesztés a kérdőív feldolgozása alapján

Az 1. számú táblázatból jól látható, hogy a 12. a osztályból az emelt szintű oktatásra járók közül 13 fő az, aki hetente négy órát tölt fakton, ez a fakra járók majdnem 60 %-a. Ez azt jelenti, hogy kettő tantárgyból jár emelt szintű oktatásra, mert kettő tárgyból szeretne emelt szintű érettségi vizsgát tenni. A fennmaradó létszám pedig csak egy tárgyból tervez emelt szinten érettségizni. Más a helyzet a 12. bc osztályban, ahol csak 4 fő az (17 %), aki hetente négy órát tölt emelt szintű oktatáson 2 tantárgyból, a többi 19 fő (83 %) csak egy tárgyból

választotta az emelt szintű oktatási órákat. Ezekből az adatokból már részleges következtetést lehet levonni a két osztály tanulmányi átlagára, és az osztályban tanuló tanulók képességére, motiváltságukra.

Az emelt szintű oktatás mellett még nagyon sok tanuló jár külön szakkörre, ami az oktatási intézményünkben azt jelenti, hogy nemcsak emelt szinten szeretnék érettségi vizsgát tenni, hanem országos versenyeken is eredményt terveznek elérni, ami többletpont szerzési lehetőség a felsőoktatási intézménybe való bejutáshoz, a továbbtanulási álmaik megvalósításához.

A 4. számú diagram alapján a 12. évfolyamon a szakkörre járók létszámát mutatom be a közgazdasági szakmacsoporton belül. A 12. a osztály majdnem 70 % -a (17 fő) jár szakkörre is, míg a 12. bc osztályból csak 8 fő, ami 31 %-át teszi csak ki az egész osztálynak. A szakkörre járás nagy érdeklődést mutat a diákok részéről a tantárgy iránt, és szintén nagy hatással van a tanulmányi eredményekre is.

4.számú diagram

A közgazdasági szakmacsoporton belül a szakkörre járók létszáma (fő)

forrás: saját szerkesztés a kérdőív feldolgozása alapján

A kérdőív feldolgozásakor kiderült, hogy a szakkörre járók közül van, aki heti 2 órát tölt szakkörön, de inkább heti 4 órában járnak. Ezt mutatom be a 2. számú táblázatban.

2. számú táblázat

A szakkörre járók létszáma és aránya a 12. évfolyamon

Megnevezés	Heti 2 óra	Heti 2 óránál több	ÖSSZESEN	
			Létszám (fő)	Megoszlás (%)*
12.a	7	6	13	52
12.bc	4	3	7	27

*megjegyzés: a %-os eredmény az osztály létszámához került megállapításra

forrás: saját szerkesztés a kérdőív feldolgozása alapján

Az is egyértelmű a táblázatból, hogy a 12. a osztálynak kicsivel több mint a fele jár szakkörre, míg a 12. bc osztályból kicsivel több mint a negyede. Ez szintén nagy hatással van a tanulmányi eredményekre, és az elért sikerekre is.

A következő kérdésben érdeklődtem, hogy járnak-e korrepetálásra az iskolában, esetleg iskolán kívül, és ha igen, akkor ott mennyi időt töltenek. A 3. számú táblázatban foglalom össze a kérdéseimre kapott válaszokat.

3. számú táblázat

A korrepetálásra járók – nem járók létszáma a közgazdasági szakmacsoportban (fő)

Megnevezés	Korrepetálásra járók létszáma			Összesen	
	heti 1 óra	heti 2 óra	heti 3 óra	jár	nem jár
12.a	5	3	3	11	14
12.bc	6	3	0	9	17

forrás: saját szerkesztés a kérdőív feldolgozása alapján

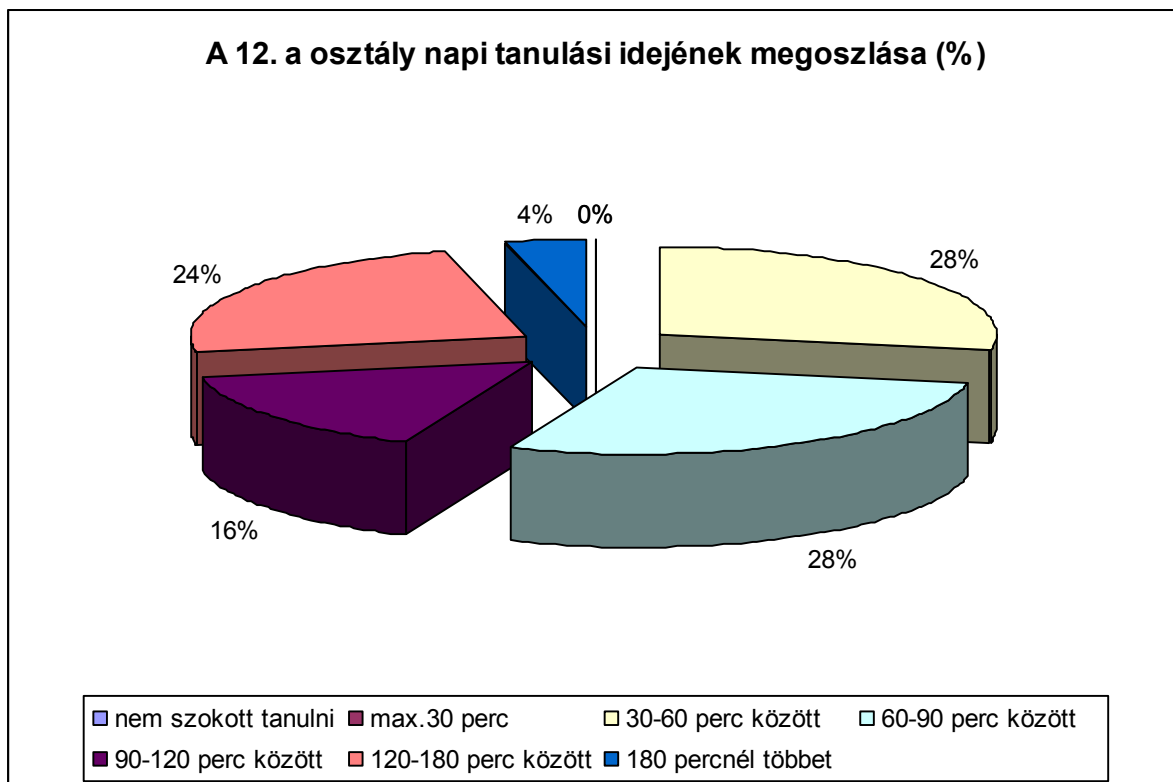
A 12. a osztályból majdnem a fele (44 %) jár korrepetálásra, míg a 12. bc osztályból csak a 35 %-a. Így utólag érdekes lett volna a kérdőívben arra is rákérdezni arra is, hogy ugyanaz a diák jár-e emeltszintű oktatásra és szakkörre is, mint korrepetálásra.

Az iskola keretei kívül a tanulásra fordított idő mérése, értékelése

A kérdőívem utolsó kérdésében azt vizsgáltam, hogy a 12. évfolyamon a közgazdasági szakmacsoportos diákok hány órát tanulnak naponta otthon, iskolai elfoglaltságok után. A lehetséges válaszokban feltüntetett időintervallumokat a gyakorlati tapasztalatom alapján alakítottam ki, és a válaszokat külön-külön dolgoztam fel a két vizsgált osztályra vonatkozóan, hiszen ez a tanulási idő nagyban befolyásolja az elért tanulmányi átlagot. A 12. a osztály feldolgozott eredményeit az 5. számú diagramban, a 12. bc osztály által adott válaszokat pedig a 6. számú diagramban mutatom be.

Az 5 számú diagramból leolvasható, hogy a 12. a osztályban nincs olyan tanuló, aki nem tanulna naponta, de olyan sincs, aki csak maximum 30 percet töltene otthon tanulással. Hét-hét fő (28 % - 28 %) van olyan, aki max. 1 órát, illetve 1,5 órát tanul naponta, 4 fő (16 %) aki max. 2 órát, és 6 fő (24 %) aki 2-3 óra között, és 1 fő (4 %) még ennél is többet.

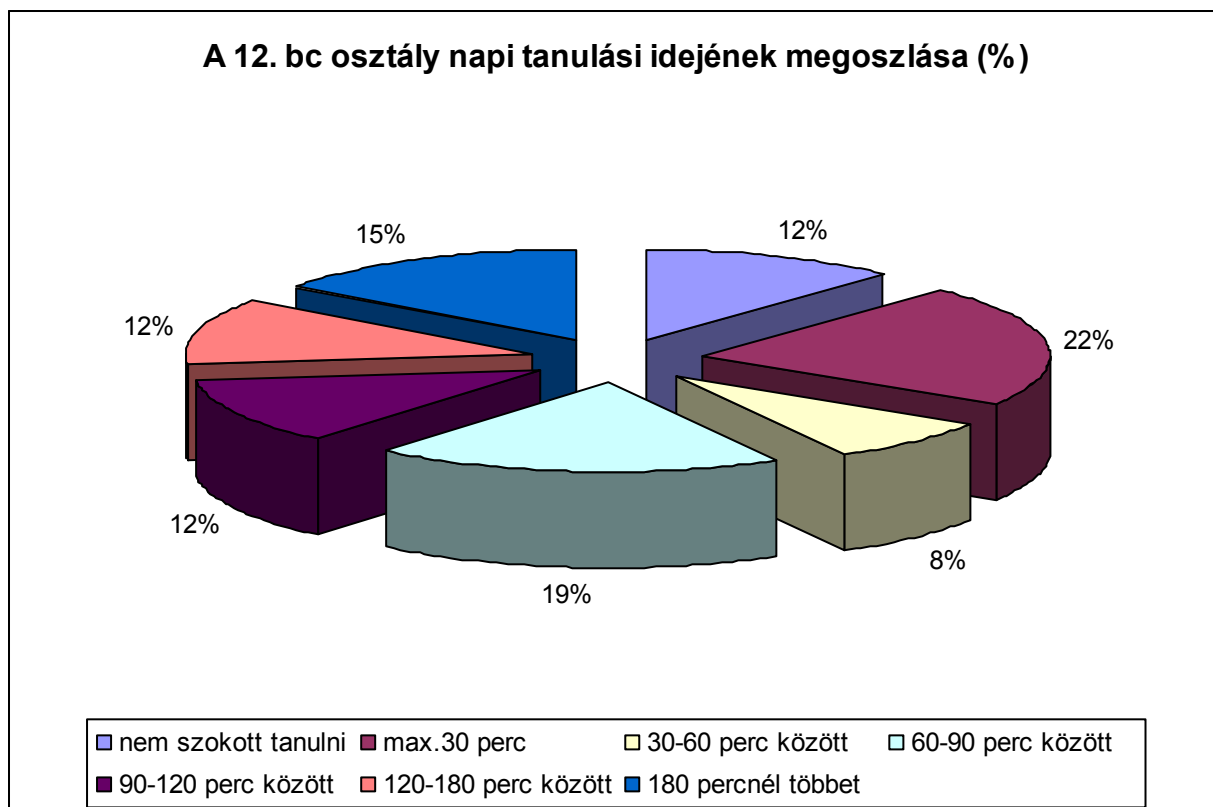

5.számú diagram

A 12. a osztály napi tanulási idejének megoszlása (%)

forrás: saját szerkesztés a kérdőív feldolgozása alapján

A 12. bc osztályban teljesen más a helyzet, melyet a 6. számú diagramban mutatok be. Érettségi vizsga előtt pár hónappal megdöbbenő számomra, hogy az osztály 34 %-a nem tanul naponta semmit, vagy csak maximum fél órát (3 fő -12 % nem szokott tanulni, 6 fő -22 % maximum fél órát). További 2 fő (8 %) már 30 perc és 1 óra között, 5 fő (19 %) pedig 1-1,5 óra között tanul naponta a következő tanítási napra. Csak 3 fő (12 %) az, aki naponta 1,5-2 óra között, és újabb 3 fő (12 %) az, aki 2-3 óra között készül nap, mint nap. További érdekes adat az, hogy ebben az osztályban 4 fő (15 %) van, aki 3 óránál többet tanul naponta, holott a jobb képességű osztályban csak 1 fő ilyen tanuló van.

6. számú diagram

A 12. bc osztály napi tanulási idejének megoszlása (%)

forrás: saját szerkesztés a kérdőív feldolgozása alapján

Ha a két osztálynak a hétköznapokon a napi tanulásra fordított idejét összehasonlítom (ami a diagramoknál már ránézésre is szembetűnő), akkor látszik az, hogy a 12. a osztály sokkal szorgalmasabb, sokkal többet tanul, sokkal többet tesz azért, hogy minél kiemelkedőbb tanulmányi eredményt érjen el.

A 12. végzős évfolyam egy tanévre vonatkozó év végi tanulmányi átlagát hasonlítom össze a 4. számú táblázatban a különböző szakmai tárgyak tekintetében külön-külön és együttesen a 2013/2014. tanév végén. A táblázat utolsó sora súlyozottan tartalmazza a szakmai tantárgyak átlagát a heti óraszámok arányában. A szakmacsoportos alapozó oktatás tanulmányi átlagait mindkét osztály esetében az iskola értékelési szempontjainak figyelembevételével kerültek meghatározásra, melyet súlyozott tanulmányi átlaggal értékelünk.

4. számú táblázat

A közgazdasági szakmacsoportos tanulmányi átlagainak összehasonlítása a végzős osztályoknál a 2013/2014. II. félévében ¹

Szakmai tantárgy megnevezése	12. a osztály tanulmányi átlaga	12. bc osztály tanulmányi átlaga
Közgazdasági alapismeretek (elméleti gazdaságtan)	4,31	2,91
Közgazdasági alapismeretek (üzleti gazdaságtan)	4,51	3,83
Üzleti gazdaságtan gyakorlat I. csoport (12. b osztályból)	4,29	3,76
Üzleti gazdaságtan gyakorlat II. csoport (12. b osztályból)	4,01	3,42
Szakmacsoportos alapozó oktatás közgazdasági szakmacsoportra	4,32	3,31

Ha a kérdőív kérdéseire kapott válaszokat folyamatában megvizsgálom, akkor már következtetni lehet a két osztály fenti tanulmányi átlagának az eltérésére (korábban többször utaltam rá), és mindkét osztály szakmacsoportos tanulmányi átlagára, vagyis alátámasztja és igazolja a fenti táblázatban látható tanulmányi átlagokat:

- A 12. a osztályban az iskolában, a napi tanítási időn kívüli tanulással kapcsolatos foglalkozásokra fordított idő (emelt szintű oktatás, szakkör, korrepetálás) sokkal magasabb mint a 12. bc osztályban, valamint
- A naponta délutánonként a tanulással töltött idő is nagyságrenddel több mint a másik osztályban,
- Ami alapján egyértelműen látszik a „befektetett munka” eredménye. Ez az eredmény egy egész jeggyel magasabb átlagban a 12. a osztálynál (4,32), mint a 12. bc osztálynál (3,31).

¹ Forrás: Közgazdasági szakmacsoportos tanulmányi átlagok: elektronikus napló - letöltés ideje: 2015. március 21.

A közgazdasági szakmacsoportból az átlagostól eltérő tanulók által elért eredmények az országos versenyeken, az érettségi vizsgákon és a továbbtanulásnál

A követő vizsgálatom célja, kutatási alanyainak bemutatása

Innentől kezdve már csak azon tanulók tanulmányi eredményeit mutatom be részletesen, akik a közgazdasági szakmacsoportban:

- az átlagostól felfelé eltérő tanulmányi eredményű tanulók voltak,
- akik egyben országos versenyeken kiemelkedő eredményt értek el, és
- az átlagostól lefelé eltérő tanulmányi eredményű tanulók voltak a 2013/2014-es tanévben.

Itt a személyiségi jogokat figyelembe véve a tanulókat az alábbiak szerint különböztetem meg, bár mindegyikük írásban hozzájárult a nevük kezdőbetűjének a közléséhez, de ettől függetlenül az alábbiak szerint jelölöm:

- az átlagostól felfelé eltérő 4 tanulót: „1. tanuló”, „2. tanuló”, „3. tanuló”, és „4. tanuló” számmal jelölöm,
- az átlagostól lefelé eltérő 4 tanulót pedig: „5. tanuló”, „6. tanuló”, „7. tanuló”, és „8. tanuló” számmal/elnevezéssel jelölöm.

A két osztályban együttesen négy olyan tanuló volt, aki kitűnt a többiek közül tehetségével, és szintén négy tanuló volt, aki tanulási nehézséggel küzdő diák volt a Nevelési Tanácsadó határozata alapján. Ezt a kérdőívet is szintén a Google Drive segítségével készítettem el, majd személyre szólóan küldtem el a nyolc volt tanítványunknak 2015. március 7-én, akik egy napon belül válaszoltak, és nagyon szívesen emlékeztek vissza a volt középiskolájukban töltött tan éveikre. Ez a követő vizsgálat az előző tanévben a közgazdasági szakmacsoportban végzett azon tanulók közül, akik az átlagostól felfelé és lefelé eltérő képességű tanulók voltak. Azt vizsgálom, hogy milyen eredményeket értek el az országos versenyeken, az érettségi vizsgákon, és a továbbtanulásnál.

A tanulásra fordított idő tanulási tevékenységként az átlagostól eltérő tanulóknál

A követő vizsgálat kérdőívének 1-5. kérdéseire adott válaszokat az 5. számú táblázatban összegeztem az átlagostól eltérő diákok által a tanulásra fordított időt egyénileg, és tanulási tevékenységként a heti rendes tanítási órákon kívül. Nagyon szembetűnő az, hogy akik az átlagtól felfelé tértek el tanulmányi eredményeikben, azok „tettek is érte”, vagyis a heti 33 óra rendes tanítási időn kívül még átlagban 35,75 órát töltöttek tanulással az érettségi évében. Ez a heti 68,75 óra nagyon-nagyon magas heti tanulási óraszám, de meg is van az eredménye – amit a 6. számú táblázatban mutatok be -, hiszen az ország legjobb egyetemlein (BME, BCE, SZTE), folytathatták tanulmányaikat, és már csak rajtuk múlik az álmaik megvalósítása.

5. számú táblázat

Az átlagostól eltérő diákok által a tanulásra fordított idő
egyéni és tanulási tevékenységenként a rendes tanítási órákon kívül (óra)

Tanuló	Fakton töltött idő	Szakkö- rön töltött idő	Korre- petálá- son töltött idő	Tanulásra fordított idő		Hétvégén tanulásra fordított idő	Hetente összesen
				napi	heti		
Az átlagtól felfelé eltérő képességű tanulók							
„1. tanuló”	4	2	-	4	20	12	38
„2. tanuló”	4	2	-	5	25	16	47
„3. tanuló”	6	2	-	1	5	12	25
„4. tanuló”	4	2	-	3	15	12	33
Átlag	4,5	2	-	3,25	16,25	13	35,75
Az átlagtól lefelé eltérő képességű tanulók							
„5. tanuló”	2	-	-	1	5	4	11
„6. tanuló”	-	-	-	0	0	0	0
„7. tanuló”	2	-	-	1	5	2	9
„8. tanuló”	2	-	-	1	5	2	9
Átlag	1,5	-	-	0,75	3,75	2	7,25

forrás: saját szerkesztés

a követő kérdőív 1-5. kérdésének feldolgozása alapján

Teljesen más a helyzet a tanulási nehézségekkel küzdő diákok esetében. A tapasztalatom is az, valamint a kérdőív válaszaiként feldolgozott számok is azt támasztják alá, hogy a rendes heti tanítási órákon kívül mértéktelenül keveset tanulnak átlagban – heti 7,25 óra -, és van olyan közöttük, aki a bevallása szerint nem tanult semmit sem, és mégis leérettségizett 53 %-os átlaggal, de –szerintem csak - a matematikai logikája és éles esze miatt. Ha ehhez az átlaghoz hozzáadom a heti 33 óra rendes tanítási időt, akkor ők átlagban 40,25 órát fordítanak tanulásra hetenként.

Az előző kutatásom részeredménye (országosan négy régió hat városában, 455 kérdőív alapján), hogy a tanulók „heti diákmunkaideje” átlagosan a 12. évfolyamon 51,2 óra, ami tartalmazza a reggeli teendőket és a közlekedésre fordított időt is (2,1 óra).² Ha ez utóbbi tevékenységekre fordított időt levonom a heti diákmunkaidőből, akkor tudom összehasonlítani a jelenlegi kutatásom eredményével:

- az átlagosan a „heti diákmunkaidő” 49,1 óra,

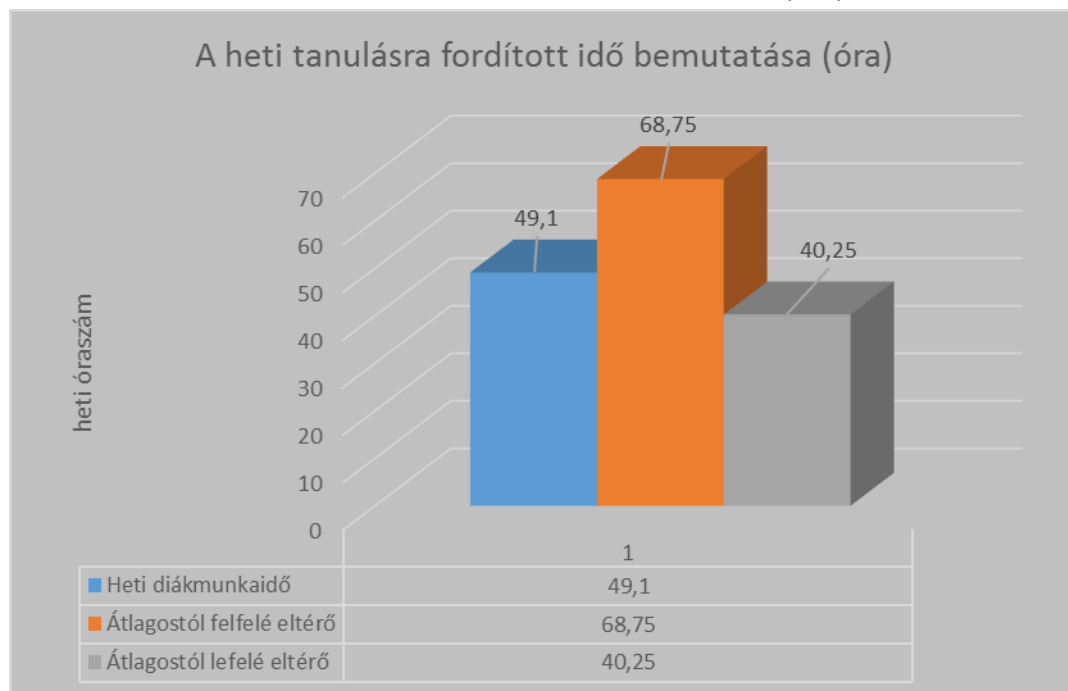
²forrás: <http://opuseteducatio.hu/index.php/opusHU/article/view/60/83> Opus et Educatio 2. évfolyam 3. szám, 1.számú táblázat 15. sora - 131. oldal

- a jelenlegi kutatásomban az átlagostól felfelé eltérő képességű tanulók hetente 68,75 órát fordítanak tanulásra az oktatási intézményben és otthon, és szintén
- a jelenlegi kutatásomban az átlagostól lefelé eltérő képességű tanulók hetente 40,25 órát fordítanak tanulásra az oktatási intézményben, és azon kívül.

A különbség a két átlagos tanulási idő között 28,5 óra! Ezt a meglehetősen nagy különbséget a 7. számú diagramban is szemléltetem.

7. számú diagram

A heti tanulásra fordított idő bemutatása (óra)

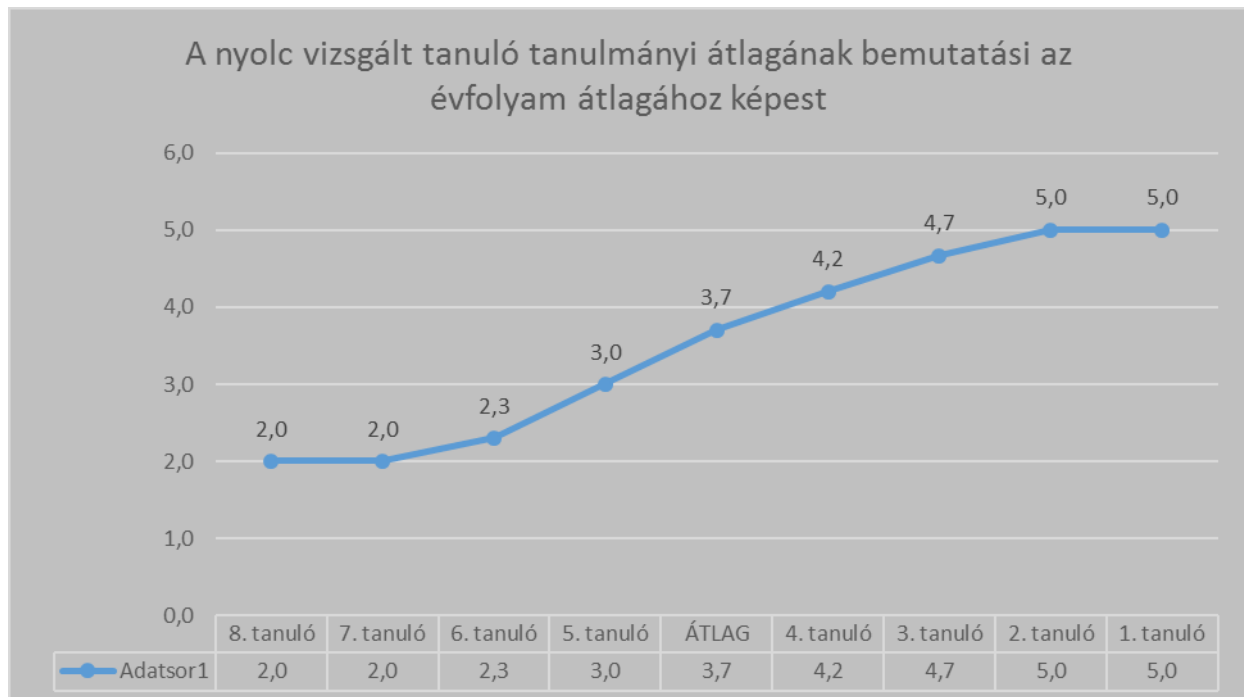
forrás: saját szerkesztés a kérdőív feldolgozott adatai alapján

Az átlagostól eltérő képességű tanulók tanulmányi átlagának bemutatása

A 8. számú diagram szemlélteti a közgazdasági szakmacsoportban tanulók 2013/2014. tanév végi átlagát, és az átlagostól felfelé, lefelé eltérő képességű 4-4 tanuló tanulmányi átlagát a szakmacsoportos átlaghoz (3,7) viszonyítva.

8. számú diagram

A nyolc vizsgált tanuló tanulmányi átlaga az évfolyam átlagához viszonyítva³

forrás: saját készítés a tanulmányi átlagok alapján

A diagramból egyértelműen leolvasható, hogy az „1-4. tanulók”, akik tehetségesebbek, és az átlagos tanulmányi eredménytől felfelé térnek el. Az „5-8. tanulók” azok, akik tanulási nehézséggel küzdenek, sajnos a tanulmányi eredményükön is ez meglátszik, és az átlagos tanulmányi átlagtól nagyságrenddel lefelé térnek el.

Az átlagostól eltérő képességű tanulók által elért eredmények bemutatása

A követő vizsgálat kérdőívének 6-9. kérdésére kapott válaszokat a 6. számú táblázatban foglaltam össze az átlagostól eltérő nyolc tanuló által:

- az országos versenyen-, és
- az érettségi vizsgákon elért eredményeiket, valamint azt, hogy
- hol folytatták vagy folytatták-e tanulmányaikat az érettségi vizsga után.

³ Forrás: Közgazdasági szakmacsoportos tanulmányi átlagok: elektronikus napló letöltés ideje: 2015. március 21.

6. számú táblázat

Az átlagostól eltérő tanulók által elért eredmények a közgazdasági szakmacsoportban a 2013/2014. tanév végén

Tanuló	Országos verseny helyezése	Elért közép és emelt szintű érettségi vizsgák eredményei (%)						Felvételi pont-határ	Felső-oktatási intézmény
		Magyar	Mate-matika	Törté-nelem	Idegen nyelv	Szakma	Infor-matika		
Az átlagtól felfelé eltérő képességű tanulók által elért eredmények									
„1”	16	68	87	88	81*	88*	-	454	egyetem
„2”	11	72	93	80	81	90*	-	466	egyetem
„3”	17	80	97	60	80	94*	-	460	egyetem
„4”	11	87	93	80	90	82*	-	467	egyetem
Az átlagtól lefelé eltérő képességű tanulók által elért eredmények									
„5”	-	54	81	54*	75	70*	-	380**	egyetem
„6”	-	40	72	60	58	-	33	-	OKJ
„7”	-	36	58	50	43	-	52*	264	egyetem
„8”	-	56	66	43	-	45	52	260	főiskola

*-gal jelölt eredmények az emelt szintű érettségi vizsgák eredményei

** -gal jelölt tanuló halaszt egy évet az egyetemen külföldi önkéntesség miatt

forrás: saját szerkesztés
a követő kérdőív 6-9. kérdésének feldolgozása alapján

Az átlagostól felfelé eltérő tanulmányi eredményű tanulók részt vettek országos tanulmányi versenyeken, ahol kiemelkedő eredményt értek el. Ennek következtében a felvételi eljárásban 50 többletpontot tudtak érvényesíteni. Ezen tanulók érettségi vizsgájuk százalékos eredménye 82 % - 87 % között (tanulók sorrendjében: 83 – 83 – 82 – 87 %) mozgott.

Az átlagostól lefelé eltérő tanulmányi eredményű tanulók nem vettek részt országos versenyeken, és az érettségi vizsgájuk százalékos eredménye 48 % - 67 % között (tanulók sorrendjében: 67 – 53 – 48 – 52 %) mozgott.

Az előzőekben levont következtetéseket a 6. számú táblázatban feldolgozott eredmények teljesen alátámasztják azt, hogy azok, akik küzdenek és tanulnak, magas felvételi pontot tudtak elérni, és ezzel a pontszámmal be tudtak kerülni az ország legnevesebb felsőoktatási intézményeibe, ahol a felvételi átlag ponthatár 462 pont (jelen intézményeknél). Akik pedig alig fordítottak időt a tananyag elsajátítására („7” és a „8” tanuló), azoknak a felvételi

pontszámuk kb. 200 ponttal (!!) alacsonyabb (ők nehezebben érvényesültek a középiskolai tanulmányi idejük alatt is, valamint a vizsgákon is). Viszont táblázatból kitűnik az, hogy nagyon-nagyon fontos a tanulási nehézséggel küzdő tanulók esetében is, hogy saját maguknak olyan célokat tűzzenek ki, ami megvalósítható számukra. Ez történt a vizsgált négy tanuló esetében is, és ezért tudták tanulmányaikat folytatni ők is felsőoktatási intézményekben, vagy szakképzésen.

Összességében elmondható, hogy a diákokkal szemben támasztott magas követelmény arra kényszeríti a diákokat a minél magasabb megfelelési szint elérése érdekében, hogy minden erejüket felhasználva a cél érdekében tevékenykedjenek. Ha a képességük az átlagostól felfelé tér el, és álmaikat meg szeretnék valósítani, akkor ez majdnem heti 70 órájukba (68,5 óra) kerülhet a hétvégét is beleszámítva. De ezen teljesítmény eredményeképp bekerül a legnevesebb egyetemek államilag finanszírozott szakára, ahol tovább száguldhat az álmai megvalósítása felé.

Én úgy gondolom, hogy ebből a magas középiskolai leterheltségből vissza kellene venni ahhoz, hogy több idejük maradjon kikapcsolódni, pihenni, regenerálódni, élni, feltöltődni a következő nap feladataira.

Kutatásomat Latinovics Zoltántól vett idézettel befejezem be, mert úgy gondolom, hogy nagyon jól szemlélteti a mai rohanó világunkat.

„Folyvást rohanunk, soha meg nem állunk. Még arra sincs időnk néhanap, hogy a tenyerünkbe rejsük arcunkat, összeszedjük magunkat egy-egy percre és szembenézzünk a kérdéssel: mi végre tesszük? Napjaink vágató tempója, felfokozott életritmus a feszült nyugtalansággal tölt el bennünket. De nem a fizikai fáradság az igazi baj, hanem a lelki rendezetlenség. Már-már a belső megsemmisülés érzése. S ennek hiába ismerjük a diagnózisát, a gyógymódot nem tudjuk receptre felírni. Az orvoslással mi szolgálhatunk egymásnak. Az ember az ember patikája.”⁴

Bibliográfia

<http://opuseteducatio.hu/index.php/opusHU/article/view/60/83> Opus et Educatio 2. évfolyam 3. szám, 123-134.oldal, illetve ezen kutatáshoz a kérdőív alapján gyűjtött információk, és további feldolgozásuk

Közgazdasági szakmacsoportos tanulmányi átlagok: elektronikus napló letöltés ideje: 2015. március 21.

<http://www.citatum.hu/idezet/55995> - letöltés dátuma: 2016. szeptember 29

⁴ Forrás: <http://www.citatum.hu/idezet/55995> - letöltés dátuma: 2016. szeptember 29.